

ก. ความเป็นมาของปัญหา

การที่เมืองใดเมืองหนึ่งหรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งจะถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เมืองนั้น แหล่งนั้นจะต้องมีอุทยานเชิงการท่องเที่ยว * เป็นที่พึงพอใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งย่อมมีอุทยานเชิงการท่องเที่ยวหลักไม่เหมือนกัน เช่น พัทยา บางแสน หัวหินหรือภูเก็ต ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวชายหาด เป็นที่อาบแดดบ้าง เล่นน้ำบ้าง เล่นสกีบ้าง เป็นต้น กรุงเทพฯ นอกจากจะเป็นเมืองหลวงยังมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อาทิ วัดพระแก้ว วัดอรุณ พิพิธภัณฑ์-สถานแห่งชาติ เป็นต้น จังหวัดกาญจนบุรี ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ สุสานฝั่งศพ ทหารของฝ่ายสัมพันธมิตร สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ สะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติอีกด้วย ซึ่งได้แก่ น้ำตกเอราวัณ น้ำตกไทยโยค น้ำตกเขาสัง และถ้ำระวีรา เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่กล่าวมาล้วนแต่มีอุทยานเชิงการท่องเที่ยวหลักแตกต่างกัน ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่าโดยปกตินิสัยของคนเราต่างก็มีความประสงค์ผิดแผกแตกต่างกัน บางคนเดินทางเข้ามาในประเทศไทยก็เพียงต้องการจะดูเมืองหลวง บางคนก็เดินทางเข้ามาเพื่อจะอาบแดดพักผ่อนเล่นน้ำที่พัทยา และบางคนก็เดินทางเข้ามาเพื่อประสงค์จะดูสะพานข้าม-แม่น้ำแควเท่านั้น

สำหรับเมืองหาดใหญ่ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาเที่ยวปีละนับแสน ๆ คน นักท่องเที่ยวที่เดินทางจากต่างประเทศเข้ามาเมืองหาดใหญ่ส่วนมากเป็นชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ คือมีเกินร้อยละ ๘๐ ^๒ ของนักท่องเที่ยว

* ดูเรื่องอุทยานเชิงการท่องเที่ยว หนังสือของ มล.ค้อย ชุมสาย "หลักวิชาการท่องเที่ยว" โรงพิมพ์ แพร์พิทยา อินเตอร์เนชันแนล จำกัด กรุงเทพฯ พ.ศ. ๒๕๑๘ หน้า ๑๓๑ - ๑๓๘ .

^๒ คำนวณจากตัวเลขของด่านตรวจคนเข้าเมืองสงขลาทางดินแดนจังหวัดสงขลา ดังปรากฏอยู่ในตารางที่ ๑ ภาคผนวก ก.

ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ในแต่ละปี ตัวเลขดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าระบบเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ผูกพันโดยตรงกับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์

กรณีของเมืองหาดใหญ่นั้นมีอะไรน่าสนใจ หรือมีอะไรเป็นอุปทานเชิงท่องเที่ยวหลัก และที่สำคัญคืออะไร เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอยู่กับธุรกิจการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ต่างยืนยันว่า แรงจูงใจที่สำคัญของเมืองหาดใหญ่ต่อนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ คือ แรงจูงใจด้านความรมย์หรือ "Night light" กล่าวกันว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวในไทยนี้ ต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเห็นความสำคัญของการชมศิลปวัฒนธรรมประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ หรือพักผ่อนชายทะเลเป็นสิ่งสำคัญกว่า "ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้จะได้มีการหยิบยกขึ้นมาพิจารณาในรายงานการวิจัยนี้"

ข. ระเบียบวิธีการศึกษา

๑. ความมุ่งหมายของการศึกษา

- ก) เพื่อที่จะศึกษาถึงความประสงค์ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ในการเดินทางเข้าเมืองหาดใหญ่ ตลอดจนการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยว
- ข) เพื่อจะศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความประทับใจและปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเมืองหาดใหญ่ ในทัศนะของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์

๒. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

การศึกษาคั้งนี้ใช้วิธีหอคแบบสอบถามให้ผู้ตอบคำถามกรอกข้อมูลเอง การเก็บข้อมูลกระทำถึง ๖ ครั้ง เก็บเดือนละครั้ง แต่ละครั้งมีคาบระยะเวลาเก็บข้อมูลนานหนึ่งสัปดาห์ ทำการเก็บข้อมูลจากโรงแรมต่าง ๆ รวม ๑๗ แห่ง การเก็บข้อมูลครั้งหนึ่ง ๆ จะใช้โรงแรมเพียง ๗-๑๐ แห่งเท่านั้น และจะประกอบไปด้วยโรงแรมชั้นหนึ่ง และชั้นสองคละเคล้าปะปน

* หน่วยรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารส่วนสถิติและวิจัย อสท.บ.

"รายงานการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขสถานการณ์ท่องเที่ยวในหาดใหญ่", มีนาคม ๒๕๒๐, หน้า ๔ .

* Ibid., หน้า ๔ .

กันเสมอ ผู้ตอบคำถามจะเลือกเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและสิงคโปร์ที่เข้าพักอยู่ในโรงแรมเมืองหาดใหญ่ แต่จะเที่ยวเฉพาะเมืองหาดใหญ่หรือบริเวณใกล้เคียงเมืองหาดใหญ่ก็ได้ เช่น หาดสมิหรา เป็นต้น เมื่อทอดแบบสอบถามให้กับทางโรงแรม ทางโรงแรมจะเป็นผู้แจกจ่ายแบบสอบถามให้ผู้เข้าพักกรอก จากนั้นครบสัปดาห์จึงทำการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและตรวจสอบว่ามีการกรอกข้อมูลสมบูรณ์แก่การวิเคราะห์ได้ แบบสอบถามจำนวนนี้จะถือเป็นจำนวนตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

๓. วิธีการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีขั้นตอนต่าง ๆ ที่ควรจะกล่าวถึง คือ

- ก) การรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่จากสำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว สาขาหาดใหญ่
- ข) สัมภาษณ์เบื้องต้น ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่กับธุรกิจการท่องเที่ยวในเมืองหาดใหญ่ อาทิ เจ้าหน้าที่สำนักงานองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวสาขาหาดใหญ่ ผู้ประกอบกิจการโรงแรม ผู้ประกอบการเดินรถ เป็นต้น
- ค) ทดสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวจำนวน ๒๕ คนกรอก รวบรวมข้อบกพร่องที่พบในใบแบบสอบถามฉบับร่าง นำมาปรับปรุงแบบสอบถามฉบับจริง ซึ่งมีข้อความเป็นทั้งภาษาจีนและอังกฤษ
- ง) คัดเลือกโรงแรมที่อยู่ในข่ายสำรวจ
- จ) ชี้แจงกับผู้จัดการโรงแรม แม่บ้านของโรงแรม ถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ทอดแบบสอบถาม
- ฉ) เก็บแบบสอบถามคืน

การประมวลผลข้อมูล ทำการประมวลผลด้วยมือ ใช้เจ้าหน้าที่และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ช่วยในการบรรณาธิการแจกแจงข้อมูลเป็นตารางสำเร็จรูป